

Sopot zwany po kaszubsku Sopòt lub też Sopòtë, a po niemiecku Zoppot to piękne miasto leżące w północnej Polsce nad Zatoką Gdańską i stanowiące integralną część aglomeracji Trójmiasta.

Co ciekawe jest on najmniejszym pod względem liczby ludności miastem na prawach powiatu w Polsce, a także... najmniejszym z polskich miast, którego organem władzy wykonawczej jest... prezydent. Miłośnicy geografii zapewne zwrócą uwagę na jego niezwykle położenie. Zdecydowanie większa część Sopotu leży bowiem na Pobrzeżu Kaszubskim, mniejsza natomiast po stronie zachodniej na Pojezierzu Kaszubskim. Warto również podkreślić, że Kurort położony jest na wysokości od 0 do 152,7 m n.p.m. Ja natomiast chciałbym opowiedzieć o jego historii

Sopot – miasto pełne atrakcji

Bardzo ciekawy jest źródłosłów nazwy miasta. Słowo „Sopot” jest bowiem niezwykle popularnym w krajach słowiańszczyzny hydronimem pochodzącym od prasłowiańskiego *sopotъ – „potok szumiący, źródło”. Zdaniem profesora Kazimierza Rymuta „Sopot” może również oznaczać „źródło” czy „wodotrysk”

Warto przy tym wiedzieć, że tylko w samej Serbii istnieje co najmniej 7 miejscowości o tej nazwie (Сопот), a przecież można ją również spotkać w Macedonii Północnej, Bułgarii, Chorwacji czy choćby Ukrainie, a także w Bośni, Rumunii i Albanii.

W wydanym w 1887 roku w Chełmnie słowniku kaszubskim, wyraźnie podkreślano, że „starsze pokolenie ludzi, w pobliżu rzeczonoj miejscowości zamieszkałych, nie mówi inaczej tylko »Sopot«, i że nazwa ta pozostaje w związku etymologicznym z wyrazami: sop, sopowaty, sopotać. Powiada on między innymi... »Sopot« = osada założona na miejscu zdroistem, sapowatem...”.

Polski Sopot jest jednak przede wszystkim bardzo atrakcyjnym nadmorskim kurortem i uzdrowiskiem, który swoją sławę zawdzięcza między innymi wspaniałym warunkom odpoczynku, a także... wydarzeniom kulturalnym, w tym na przykład organizowanym od 1961 roku w Operze Leśnej festiwalom piosenki.

Miasto posiada również wiele innych atrakcji, w tym niezwykle wyjątkowe, najdłuższe w Europie moło o niemal całkowicie drewnianej konstrukcji.

Udokumentowana historia Sopotu zaczyna się we wczesnym średniowieczu. W ósmym wieku naszej ery na terenie dzisiejszego uzdrowiska powstało bowiem potężne jak na owe czasy grodzisko obronne otoczone wałem i fosą i porośnięte bukowym lasem, co dodatkowo zwiększało jego walory militarne. Obecnie na jego miejscu funkcjonuje skansen archeologiczny będący oddziałem Muzeum Archeologicznego w Gdańsku.

Pierwsze obiektywne badania naukowe w jego okolicy przeprowadził w 1885 roku niemiecki archeolog Hugo Conwentz. Niestety zebrany przez niego ma-

teriał i przygotowana dokumentacja, a także dokumentacja badań przeprowadzonych przez Wolfganga La Baume'a jeszcze w 1934 roku, zaginęły podczas II wojny światowej.

W okresie powojennym okolicy grodziska badały w latach 1961–1966 grupy naukowców i studentów pracujących pod kierunkiem Aleksandry Szymańskiej oraz Alicji Łukowej z Muzeum Archeologicznego w Gdańsku.

Dzięki nim dziś już wiemy, że nowożytną historię Sopotu zainicjowała (o czym wspomina pierwsza wzmianka o Sopocie pochodząca z 1283 roku), darrowizna księcia pomorskiego Mściwoja II przekazująca małą wioskę rybacką leżącą w pobliżu Oliwy pobliskim cystersom To właśnie oni posiadali przez prawie 500 lat dobra oliwskie.

Po I rozbiórce Polski w 1772 Sopot znalazł się na obszarze zaboru pruskiego i przeszedł pod administrację Królestwa Prus.

W tym czasie wieś sama koncentrowała się mniej więcej w pobliżu miejsca, gdzie dziś styka się górna część ulicy Morskiej z szosami gdańską i pomorską. Blisko tego punktu znajdowała się również karczma, a przed nią staw wiejski, zasilany wymienionym powyżej strumykiem. W tej okolicy po dziś można znaleźć fragmenty bardzo starego gościńca. Wspomniana rzeczka nazywana była między innymi „Dorfiflies” i jeszcze wiele lat temu jej bieg został skierowany do podziemnych rury ułożonych w pobliżu obecnej ulicy Morskiej.

Od połowy XVI wieku bogaci patrycjusze gdańscy i dyplomaci obcych państw zaczęli budować w Sopocie swoje letnie rezydencje. W tym czasie pojawiły się także pierwsze początkowo dość prymitywne próby organizowania specjalnych miejsc do kąpeli morskich. Niestety zorganizowany rozwój kąpieliska nastąpił trochę później. Po klęsce Napoleona w Rosji i odwołaniu armii francuskiej z Moskwy, w Gdańsku pozostał chirurg major Jean Georg Haffner, który kupił tu kawałek ziemi i w 1823 roku wybudował zakład kąpielowy (łazienki). Rok później postawił Dom Zdrojowy, następnie założył okoliczny park, istniejący do dziś, wytyczył także ścieżki spacerowe i zbudował pierwsze moło. Wówczas po tym okresie do Sopotu zaczęli przybywać pierwsi kuracjusze. Sopot został uznany kąpieliskiem.

Po uruchomieniu w 1870 roku połączenia kolejowego Koszalin–Gdańsk z kontynuacją do Warszawy nastąpił szybki rozwój Sopotu. W 1875 roku uruchomiono Browar Zameczek Górski (Bergschlösschen Brauerei Zoppot). Przybywało domów wczasowych, willi, przyjeżdżało coraz więcej kuracjuszy. Założone przez Haffnera Przedsiębiorstwo Kąpielowe pozostawało własnością prywatną do 1877 roku, kiedy to zostało odkupione przez sopocką gminę i od tego czasu pozostaje w jej rękach. Wielkim przełomowym momentem w historii miasta okazał się dzień 8 października 1901 roku. Wówczas właśnie Sopot otrzymał prawa miejskie, a rok później, w 1902 swój własny herb, zatwierdzony przez cesarza Wilhelma II.

W 1903 zakończono budowę pierwszego profesjonalnego Zakładu Balneologicznego, gdzie stosowano różne kąpiele w podgrzewanej wodzie morskiej, masaże, okłady borowinowe. Wkrótce powstały korty tenisowe, tor wyścigów konnych, wznoszono nowe kamienice i liczne wille. W 1909 roku rozpoczęła swoją działalność Opera Leśna.

Inwestycje te spowodowały znaczny wzrost liczby kuracjuszy. Dzięki nim Sopot stał się bardzo modnym miejscem w Europie. Nazywano go nawet Riwierą Północy. Jeszcze przed wybuchem I wojny światowej został jednym z najpopularniejszych europejskich kąpielisk morskich posiadającym bezpośrednie morские połączenia z Europą.

O jego znaczeniu mogą świadczyć choćby materiały opublikowane w 1913 roku przez znawcę okolicznych tajemnic profesora Bolesława Ślaskiego, w których potwierdza, że: „powszechnie znana jest miejscowość kąpielowa nad Bałtykiem (Sopot), dokola której siedzi w mnogiej liczbie lud polski, i która nie ma dotychczas, rzecz szczególna, ustalonej w ustach naszej inteligencji nazwy. Jedni ją zowią całkiem z niemiecka »Copot« lub »Copoty«, inni zaś bardziej z polską – »Sopotami« lub nawet »Sobotami«, jeżeli nie »Sobótką«. Tymczasem jedynie poprawna nazwa, za którą przemawia zarówno zasada językowa, jak i historyczna, to – »Sopot«”. Kazimierz Rymut,

dla którego nazwa wskazywała na szumiącą wodę jako źródło toponimu, bardziej doszukiwał się „Sopotu” w rzece przepływającej obok sopockiego grodziska.

Na mocy traktatu wersalskiego w 1920 roku Sopot wszedł w skład Wolnego Miasta Gdańsk. W tymże roku założono kasyno gry, a siedem lat później w 1927 roku oddano do użytku słynny Grand Hotel, a piękne drewniane moło przedłużono do obecnej imponującej długości 511,5 m. Od tego czasu moło już nie przechodziło większych zmian. Przeprowadzane były tylko konieczne remonty.

Po II wojnie światowej w 1945 roku Sopot został włączony do Polski, zaś pozostającą jeszcze w mieście ludność niemiecką wysiedlono. Ich miejsce zajęli Polacy z Pomorza, Kresów Wschodnich i Polski Centralnej. W tym też roku miało miejsce utworzenie Filharmonii Bałtyckiej, Teatru Dramatycznego, Wyższej Szkoły Sztuk Pięknych oraz Instytutu Muzycznego. W 1948 roku miała miejsce I Wystawa Sztuk Plastycznych w Sopocie (poprzednik Festiwalu Sztuk Plastycznych w Sopocie).

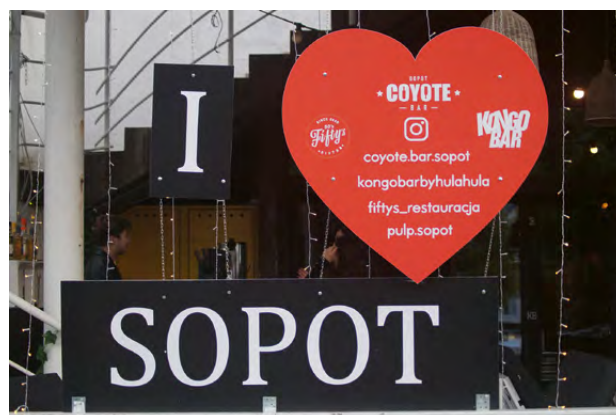
W 1961 miasto ponownie zyskało rozgłos, kiedy zorganizowano tu I Międzynarodowy Festiwal Piosenki.

W dniu 8 października 2001 miasto obchodziło uroczystości 100-lecia nadania Sopotowi praw miejskich.

Sopot to nie tylko piękne morskie kąpielisko. Jest również popularnym miejscem spacerów, imprez kulturalnych i sportowych, a jednocześnie przystań turystycznej żeglugi pasażerskiej oraz taksówek wodnych. Zwiedzając miasto, nie można pominąć słynnej ulicy Bohaterów Monte Casino zwanej powszechnie „Monciakiem”. Trakt ten jest w całości wyłączony z ruchu samochodowego. W zamian oferuje bogactwo uroczych knajpek, restauracji, kawiarnianych ogródków i sklepików. W szczycie sezonu jest to, obok Drogi Królewskiej w Gdańsku i Skweru Kościuszki w Gdyni, najchętniej odwiedzane przez turystów miejsce Trójmiasta.

Właśnie latem, szczególnie wieczorami, „Monciak” tętni życiem i wypełniony jest tłumem spacerowiczów oraz imprezowiczów. Z pewnością każdy znajdzie tu coś dla siebie.

Bez wątpienia jednym z najbardziej charakterystycznych obiektów położony przy „Monciaku” jest słynny „Krzywy Domek” który niemal natychmiast po ukoń-

czeniu jego budowy w 2004 roku zyskał ogromną popularność i stał się swoistą wizytówką miasta. Wnętrze domku jest do pełnej dyspozycji turystów w środku znajdują się restauracje, kawiarnie, puby i dyskoteki.

Jego konstrukcja inspirowana była rysunkami Jana Szancera, a następnie wzniesiona według projektu architektów: Szotyńskich i Zaleskiego. Teraz znajduje się na liście najdziwniejszych wymysłów światowej architektury.

Sopot, oprócz niesamowitego klimatu i zabytków, szczyci się również urokliwą plażą rozciągającą się niedaleko centrum miasta. Plaża jest piaszczysta, ma ponad 4 km długości i około 110 metrów szerokości. Ze względu na sporą liczbę odwiedzających wyróżnia się świetnie przygotowaną infrastrukturą – liczne bary, wypożyczalnie leżaków i atrakcje dla dzieci. Przy plaży znajduje się oczywiście słynne sopockie moło.

Odwiedzając Sopot, warto jednak poszukać ciszy i wytchnienia w otoczeniu przyrody. Można je znaleźć zaledwie kilka minut od centrum w porośniętych lasem okolicach słynnego sopockiego amfiteatru, nie bez powodu nazywanego Operą Leśną. Obiekt, otwarty w 1909 roku, charakteryzuje się bardzo dobrą akustyką. Jego sceneria może przywrócić najpiękniejsze wspomnienia z odbywającym się tu corocznie festiwalu. Jest to również miejsce znane z licznych koncertów muzyki poważnej, koncertów bluesowych, rockowych, a także... pokazów mody.

Miłośnicy Sopotu twierdzą, że do dziś słychać tutaj echa najpiękniejszych i najważniejszych polskich piosenek. Wystarczy tylko na chwilę zamknąć oczy...